

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ У СВІТІ

ХРИКОВ Є. М.

УДК 37.015(477)

У НАШ час у світі функціонує дві моделі розвитку педагогічної науки – одна орієнтується на підходи, сформовані ще в радянські часи в соціалістичних країнах, а друга формувалася протягом тривалого часу в країнах з ринковою економікою. Що між ними спільного та відмінного, які тенденції розвитку характеризують кожну з них, які тенденції розвитку педагогічної науки у світі вимагають подальшого розвитку та підтримки – ці питання є актуальними для розвитку науки та освіти у світі.

Мета статті – виокремити тенденції розвитку педагогічної науки у світі.

У науковому дискурсі є дві традиції розгляду розвитку педагогічної науки – вітчизняна та зарубіжна. Для вітчизняної науки характерна значна кількість наукових праць, у яких проаналізовано стан дослідженості певних локальних наукових проблем, та невелика кількість робіт, у яких проаналізовано стан дослідженості педагогічної науки Україні загалом, та відсутні розвідки, у яких виокремлено тенденції розвитку педагогічної науки у світі.

Відсутність педагогічної науки як цілісного явища в більшості країн

світу зумовлює наявність публікацій тільки з аналізу стану порівняльної освіти та рівня розробки певних практичних освітніх проблем. Але в 70-і роки ХХ ст. Р. Хенві (R. Henvy) та Дж. Боткін (J. Botkin) обґрунтували глобальну освіту як один із напрямів теорії та практики навчання, який орієнтує на формування в молодого покоління цілісного сприйняття дійсності, відчуття приналежності до всього, відповідальності за майбутнє планети. Ідеї глобальної освіти розробляли Д. Браун (D. Brown), Д. Прайсверк (D. Prieswerk), С. Леймі (S. Laimy), М. Сенд (M. Sand), І. Стокко (I. Stacco), Я. Такер (J. Tucker), А. Янг (A. Young), вітчизняні вчені Н. Авшенюк, В. Буряк, В. Кудін. Глобальну педагогіку вони розглядають як відгук на виникнення глобальних екологічних, економічних, соціальних проблем та необхідність освітньої реакції на ці зміни. Разом порівняльна освіта та глобальна освіта складають дві головні теорії наук про освіту, поширених у більшості країн світу. У межах такого підходу науки про освіту – це суто прикладні науки, спрямовані на вирішення наявних практичних освітніх завдань.

У традиціях вітчизняної науки педагогіка – це фундаментально-прикладна наука, спрямована на обґрунтування і фундаментальних знань, і засобів вирішення поточних

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ
РОЗВИТКУ ОСВІТИ

освітніх завдань. У нашому випадку ми розглядаємо глобальну педагогіку як ті основи, які є спільними в трактуванні цілей, змісту, технологій освітнього процесу, управління освітніми закладами, підготовки педагогів, оцінки якості освіти, співвідношення глобальних і національних особливостей освіти та організації науки для всіх країн світу. Накопичені у світі педагогічні знання дозволяють поставити проблему їхньої інтеграції та формування глобальної педагогіки на основі виокремлення тенденцій їх розвитку. Ця наукова проблема ще не знаходила висвітлення в наукових публікаціях.

Для реалізації мети дослідження розглянуто чотири складники педагогічної науки: наукові знання; соціальну, інформаційно-комунікативну, методологічну підсистему. Аналізу підлягали наукові публікації, сайти наукових установ більше 50 країн світу.

У сучасному світі можна виокремити дві науково-педагогічні парадигми. Перша формувалася в країнах з плановою, централізованою економікою, обмеженими, часто формальними, демократичними цінностями, друга – в країнах з ринковою економікою, демократичними цінностями, плюралістичними підходами до вирішення соціальних проблем.

Під час аналізу цих парадигм ми виходили з того, що їх не можна оцінювати в системі координат: позитивне – негативне, досконале – недосконале, гарне – погане. Особливості цих наукових систем формувалися протягом тривалого часу та є культуровідповідними, їх не можна замінити одна на одну та вони не підлягають швидким змінам.

Найбільш яскравим уособленням науково-педагогічної парадигми, яка функціонує в постсоціалістичних країнах, є академії педагогічних наук. У наш час у світі функціонує три педагогічних академії: Академія педагогічних наук України,

Російська академія освіти, Академія педагогічних наук Казахстану. Дві перші академії є державними, вони фінансуються та управляються за допомогою певних державних механізмів. Саме це дозволяє їм мати розгалужену структуру, значний кадровий потенціал та проводити різнопланові дослідження.

Академію педагогічних наук України створено в 1992 році за радянською моделлю структури та підходів до функціонування. У своєму складі академія має 5 відділень: загальної педагогіки та філософії освіти; психології, вікової фізіології та дефектології; загальної середньої освіти; професійної освіти і освіти дорослих; вищої освіти. У структурі НАПН функціонує 10 науково-дослідних інститутів: педагогіки, педагогічної освіти дорослих, проблем виховання, спеціальної педагогіки, соціальної та політичної психології, вищої освіти, інформаційних технологій і засобів навчання, професійно-технічного навчання, обдарованої дитини. Окрім того, до структури НАПН входять „Університет менеджменту освіти”, науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи, науково-практичний центр професійно-технічної освіти, науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського, педагогічний музей. До складу академії обрано 70 академіків та 85 членів-кореспондентів [6].

Висвітлювати функціонування Російської академії освіти не має сенсу, оскільки, за оцінкою член-кореспондента академії освіти А. М. Абрамова, для їх країни характерна повна деградація освіти та фактична ліквідація РАО [1].

Академія педагогічних наук Казахстану є громадською організацією, діяльність якої фактично обмежується науковими дослідженнями її членів, які працюють у різних установах країни. За своєю сутністю ця організація є ближчою до асоціації

дослідників, чим до академії педагогічних наук [2].

Парадигму педагогічної науки, сформовану в Україні, характеризує не тільки високий рівень централізації механізмів управління наукою та її державне фінансування, наявність НАПН, науково-дослідних інститутів, але й інші особливості: чітко визначений статус педагогічної науки; відсутність дієвих механізмів управління спрямованістю педагогічних досліджень; значна кількість спеціалізованих рад із захисту дисертацій; усталені форми підготовки наукових кадрів, наукових звань та ступенів; пріоритет – індивідуальні наукові дослідження; значна кількість науковців та науково-педагогічних фахівців; державні механізми контролю якості наукових робіт; зниження престижу наукової, науково-педагогічної діяльності; поширеність замовних, демонстраційних дисертацій, що характеризує стан наукової та суспільної моралі; використання Інтернету для налагодження наукових зв'язків; розвинена система часописів, конференцій; великі обсяги несистематизованої інформації, яка дублює вже відоме та відрізняється наукоподібністю; національна замкненість інформаційно-комунікативних підсистем, відсутність єдиного дослідницького простору української педагогіки; наявність педагогічних бібліотек; недостатня увага до методологічних проблем, відсутність наукових підрозділів, які розробляють методологічні проблеми, намагання обґрунтувати єдину системну методологію; вузькопедагогічний підхід до вирішення освітніх проблем, спроба в педагогічному дослідженні врахувати культурологічні, психологічні, соціологічні, політологічні та інші аспекти, що породжує еkleктичність та поверховість; панування дисертаційної моделі функціонування науки, що зумовлює індивідуальний,

дисциплінарний, локальний характер більшості наукових досліджень; нечіткість філософських, загальнонаукових підвалин педагогічних досліджень; орієнтація на побудову цілісної системи наукових знань; розподіл наукової інформації відповідно до 10 науково-педагогічних спеціальностей; наявність значної кількості якісних наукових робіт, але переважно локального характеру; перевага процесів диференціації над процесами інтеграції в науці, коли відбувається поглиблення знань та втрачається їхня цілісність, відсутність інтеграції наукових знань на рівні всієї науки та науково-педагогічних спеціальностей; проведення порівняльних досліджень переважно локальних освітніх систем та орієнтація наукової інформації переважно на освітян.

Окремо зазначимо, що у вітчизняній педагогічній науці знайшла прояв загальнонаукова тенденція орієнтації досліджень на практико зорієнтованих, технологічних, експериментальних проблемах, розв'язання яких забезпечує обслуговування діяльності освітніх закладів та отримання ситуаційних знань, актуальних щодо цієї ситуації та не дуже тривалого часу. Переважно позитивною такою тенденцією можна вважати тільки за умов, якщо такі роботи пов'язані з фундаментальними парадигмальними дослідженнями та їх виконують відповідно до результатів таких досліджень, забезпечуються прямі та зворотні зв'язки таких досліджень.

Значно поширеною в більшості країн світу є друга парадигма педагогічної науки (наук про освіту). Її характеризують такі особливості: відсутність педагогіки як цілісної, чітко структурованої науки; децентралізовані механізми функціонування; грантова підтримка наукових проектів; тимчасові ради із захисту дисертацій; поширеність громадських асоціацій (міжнародних, національних, регіональних) дослідників

освітніх проблем, докторських шкіл, дослідницьких груп; збільшення кількості дослідницьких центрів, які фінансуються із різних джерел; перевага практично зорієнтованих досліджень; широке використання тимчасових працівників – студентів, аспірантів, стажистів у дослідницьких колективах; провідна роль університетської науки, спільні наукові проекти різних університетів та інших партнерів, поширеність міжфакультетських, міждисциплінарних досліджень, мережевої взаємодії з партнерами; міжнародне співробітництво з організації досліджень; створення загальноєвропейського наукового простору; підтримка суспільною думкою ідей наукової доброчесності; використання ринкових механізмів вирішення освітніх проблем, участь фірм у розробці сучасних освітніх технологій; широке використання Інтернету для налагодження наукових зв'язків та організації досліджень, міжнародний характер інформаційних зв'язків; домінування англо-американської наукової школи; наявність іспанської, китайської, російської переважно замкнених інформаційно-комунікативних систем; значна кількість видань з порівняльної освіти; проведення всесвітніх конгресів з порівняльної освіти; методологічний плюралізм; розвиток методології порівняльної освіти; розгляд освітніх проблем з широкої соціальної точки зору – філософської, історичної, антропологічної, культурологічної, психологічної, теологічної, лінгвістичної, педагогічної; міждисциплінарний, міжнауковий підхід до вирішення освітніх проблем, залучення представників різних наук та дисциплін до вирішення освітніх проблем; розробка методологічних проблем відповідно до конкретних дослідницьких завдань; орієнтація порівняльної освіти на парадигмальні властивості; проведення великої кількості

порівняльних досліджень на глобальному, національному та макрорівні, орієнтація результатів досліджень на політиків, державних службовців, освітян; орієнтація результатів наукових досліджень на вирішення практичних освітніх проблем, на розробку освітньої політики.

Тенденціями, які відрізняють функціонування вітчизняної педагогіки та наук про освіту інших країн, є те, що ми вивчаємо переважно педагогічні аспекти освіти, а в інших країнах за допомогою комплексу наук вивчають освіту з педагогічними аспектами зокрема. Ці тенденції зумовлюють різні методологічні підходи до досліджень, їхню спрямованість, організаційні форми функціонування науки. Світова модель наук про освіту зорієнтована на вирішення практичних проблем, а вітчизняна – на теоретичну модель науки та певною мірою на локальні практичні проблеми освіти.

Більш детально прокоментуємо ще одну особливість наук про освіту – інституційно-структурну організацію освітніх досліджень. Зазвичай організують освітні дослідження три типи соціальних інститутів: національні інститути, інститути, які входять у структуру університетів, та дослідницькі центри. Перші менш численні й мають різні назви: Національний інститут освітньої політики Японії, Фінський інститут освітніх досліджень, Національний інститут наук про освіту Китаю, Німецький інститут міжнародних освітніх досліджень, Угорський інститут освітніх досліджень та розвитку, Інститути освітніх досліджень Словенії, Польщі, Сербії тощо. Назви цих інститутів свідчать, що частіше всього вони функціонують у постсоціалістичних країнах.

Прикладами другої групи інститутів є такі: Інститут досліджень політики в галузі освіти Стаффордширського університету, Інститут педагогіки та андрагогіки Белградського університету, Інститут педагогічних

досліджень Плімутського університету, Інститут освітніх досліджень університету Адіс Абеби, Інститут педагогіки та освітніх досліджень Гронінгенського університету. Прикладом третьої групи є Центр освітніх досліджень та інновацій університету Дербі, Центр соціальних наук та педагогічних досліджень Сандерлендського університету, Дослідницький центр Міністерства освіти США при Стенфордському науково-дослідному інституті тощо.

Вивчення сайтів наукових установ дозволяє звернути увагу на деякі особливості. Національні інститути займаються переважно системними проблемами освіти своїх країн, на сайтах деяких національних інститутів зазначено, що вони є структурними підрозділами міністерств освіти, найбільш поширеними в назвах інститутів є поняття „науки про освіту” та „педагогічні дослідження”, структурні підрозділи з педагогічних досліджень університетів займаються переважно вирішенням методичних проблем організації навчання студентів.

Важливою ланкою, яка організує освітні дослідження, є громадські асоціації дослідників освіти: Всесвітня, Європейська, Американська, Австралійська, Британська, Новозеландська, Іспанська, Корейська, Польська, Українська, Японська тощо, які проводять різнопланові дослідження. Найбільш масштабні – міжнародні, які охоплюють різні континенти та країни, або великі регіони, наприклад, Європейський, та найрізноманітніші аспекти освіти: освітні системи, освітні цінності, освітню політику, навчальні плани, управління освітніми закладами, організацію навчального процесу, освітнє середовище тощо. Одним із прикладів такого дослідження є міжнародне дослідження систем викладання та навчання за методологією TALIS (Teaching and Learning International Survey), яке охопило

десять країн усіх континентів. В Україні таке дослідження організувала Українська асоціація дослідників освіти. Такі порівняльні дослідження дозволяють окреслити місце кожної країни у світовому освітньому просторі й таким чином визначити освітню політику, перспективні напрями розвитку освіти.

Охарактеризуємо деякі особливості діяльності закордонних наукових установ, важливі, на наш погляд, для вітчизняної науки.

Шведський інститут досліджень у галузі освіти є державною установою, яка має на меті – надання можливостей тим, хто працює в шкільній системі, планувати, проводити та оцінювати навчання на основі методів і процедур, які базуються на дослідженнях. Інститут фінансує дослідження дошкільної та шкільної освіти й залучає до них практичних працівників та науковців. Одним із основних завдань інституту є узагальнення, критичний аналіз і порівняння результатів досліджень та надання можливостей практичним працівникам використовувати перевірені розробки. Для цього інститут постійно публікує огляди наукових досліджень. Інститут складає картотеку наявних досліджень у різних галузях, здійснює перевірку якості та релевантності міжнародних систематичних досліджень їх актуальності для шведської школи [7].

Національна рада освітніх досліджень та навчання Індії є автономною організацією, яку створено для надання допомоги та консультацій урядам штатів щодо політики та програм підвищення якості шкільної освіти. Основними завданнями ради є: проведення, сприяння та координація досліджень шкільної освіти; підготовка та публікація типових підручників, додаткових матеріалів, інформаційних бюлетенів, журналів, розробка навчальних комплектів,

мультимедійних цифрових матеріалів, організація підготовки фахівців без відриву від виробництва; розробка та поширення інноваційних методів навчання, співпраця та взаємодія з державними освітніми відомствами, університетами й іншими навчальними закладами; виконання функції центру обміну ідеями та інформацією з проблем освіти [7].

Фінський інститут освітніх досліджень презентує себе як мультидисциплінарний центр досліджень освіти [9].

Центр освітніх досліджень та розвитку Загребу презентує себе як організацію, орієнтовану на широке співробітництво з дослідницькими асоціаціями, мережевими європейськими організаціями, центрами [3].

У Японії функціонує Національний інститут досліджень освітньої політики, який має два дослідницьких центри: Дослідницький центр навчальних програм і Дослідницький центр консультування з проблем спеціалізованих досліджень. В інституті працює 140 співробітників [5].

Національна академія освітніх досліджень Тайваню проводить дослідження освітньої системи, освітньої політики, збирає бази даних, надає інформаційні та професійні консультації політикам, несе відповідальність за розробку сертифікаційних, кваліфікаційних тестів для викладачів та оцінки навчальних досягнень учнів школи, механізмів моніторингу та контролю якості навчання, здійснює складання, переклад, дослідження академічних глосаріїв, довідників та важливих книг [8].

Наведені факти дозволяють зробити кілька висновків: важливою функцією науково-дослідних інститутів НАПН має стати систематичне узагальнення результатів освітніх досліджень, підготовка узагальнювальних видань; нагальною потребою є посилення функції координації педагогічних досліджень, які проводяться в

країні; наукові установи мають виконувати консультативну функцію для політиків, педагогічних працівників та науковців-початківців; більш чіткого унормування вимагає роль наукових структур у розробці освітньої політики держави; розширення міжнародного співробітництва в наукових дослідженнях має стати провідною тенденцією розвитку педагогічної науки; посилення вимагає тенденція організації мультидисциплінарних, міжнаукових досліджень освіти; важливою тенденцією розвитку педагогіки має стати розробка засобів моніторингу якості вітчизняної освіти.

Розвиток цих тенденцій може сприяти подоланню головної суперечності вітчизняної педагогічної науки, яка полягає в порушенні традиційних зв'язків науки та освітньої практики. Якщо в минулому централізованим механізмом управління наукою відповідали централізовані механізми забезпечення реалізації її положень в освітній практиці, то зараз забезпечити використання наукових розробок освітянами можна за умов постійного узагальнення результатів досліджень, доведення їх до педагогів, залучення їх до спільної наукової діяльності, розвитку консультативної функції, організації мультидисциплінарних міжнаукових досліджень, комплексність і системність яких більшою мірою відповідає освітній діяльності, яка має комплексний та системний характер.

Найбільш яскравою тенденцією розвитку сучасної педагогіки є наближення вітчизняної наукової парадигми до світової моделі науки. Але прояви тенденції такого зближення є ще слабкими: залучення вітчизняних науковців до міжнародних наукових досліджень; дослідження теоретичних та практичних проблем освіти інших країн; поява асоціацій дослідників освітніх проблем; публікування наукових робіт у зарубіжних виданнях; перехід до міжна-

родних підходів до підготовки науковців; розширення участі в міжнародних наукових заходах, конференціях, конгресах; поширення міжнародних вимог до вітчизняних видань; дослідження проблем імплементації Болонського процесу; розвиток грантової підтримки наукових досліджень, формування структур, які фінансують дослідження.

На розвиток педагогіки у світі в наш час впливають глобальні процеси: діяльність ЮНЕСКО, яка сприяє поширенню спільних освітніх цінностей; реалізація численних міжнародних проєктів; масштабні порівняльні дослідження, які охоплюють не тільки окремі країни, а й континенти; міжнародні освітні конгреси, конференції; використання численних можливостей Інтернету, формування єдиного дослідницького простору організації освітніх досліджень; формування відкритого простору вищої освіти у світі сприяє поширенню загальних підходів до змісту освіти, технологій її організації; Болонський процес; світові рейтинги ВНЗ; міжнародні олімпіади школярів та студентів; поширення загального менеджменту на управління освітніми закладами та міжнародних підходів до управління якістю освіти.

Фактично всі ці чинники зумовлюють формування глобальної педагогіки. Але цей процес відбувається більшою мірою стихійно. Його інтенсифікації не сприяє орієнтація освітніх досліджень у більшості країн світу на вирішення поточних освітніх завдань. Без підвищення ролі теоретичного складника науки зробити цей процес більш цілеспрямованим та ефективним неможливо. У цьому випадку Українська педагогічна наука з її орієнтацією на вирішення теоретичних завдань може відігравати активну роль у формуванні глобальної педагогіки.

Наступною актуальною проблемою для подальших досліджень є узагальнення досягнень світової педагогічної науки в

забезпеченні функціонування головних ланок освіти.

Література

1. **Абрамов А. М.** Размышления о педагогической науке [Електронний ресурс] / А. М. Абрамов. – Режим доступу : <http://expert.ru/2015/05/25/abramov/>.

2. **Академия** Педагогических Наук Казахстана [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.apnk.kz/>.

3. **Center** for Educational Research and Development in Zagreb. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.idi.hr/en/centri/ciro/>

4. **National** Council for Educational Research and Education of India [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ncert.nic.in/>.

5. **National** Institute for Educational Policy Research in Japan. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nier.go.jp>.

6. **Національна** академія педагогічних наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/>.

7. **Swedish** Institute for Research in Education [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.government.se>.

8. **The National** Academy for Educational Research [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.naer.edu.tw>.

9. **Finnish** Institute for Educational Research [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ktl.jyu.fi/en>.

References

1. **Abramov A. M.** Razmyshlenija o pedagogicheskoj nauke. Retrieved from <http://expert.ru/2015/05/25/abramov/> [in Russian].

2. **Akademija** Pedagogicheskikh Nauk Kazahstana. Retrieved from <http://www.apnk.kz/> [in Russian].

3. **Center** for Educational Research and Development in Zagreb. Retrieved from <http://www.idi.hr/en/centri/ciro/> [in English].

4. **National** Council for Educational Research and Education of India. Retrieved from <http://ncert.nic.in/> [in English].

5. **National** Institute for Educational Policy Research in Japan. Retrieved from <http://www.nier.go.jp> [in English].

6. **Nationalna** akademiya pedagogichnykh nauk Ukrainy. Retrieved from <http://naps.gov.ua/> [in Ukrainian].

7. **Swedish** Institute for Research in Education. Retrieved from <https://www.government.se> [in English].

8. **The National** Academy for Educational Research. Retrieved from <https://www.naer.edu.tw> [in English].

9. **Finnish** Institute for Educational Research. Retrieved from <https://ktl.jyu.fi/en> [in English].

* * *

Хриков Є. М. Тенденції розвитку педагогічної науки у світі

Статтю присвячено аналізу тенденції розвитку педагогічної науки у світі. Для реалізації мети дослідження розглянуто чотири складники педагогічної науки: наукові знання, її соціальну, інформаційно-комунікативну, методологічну підсистему. Аналізу підлягали наукові публікації, сайти наукових установ більше 50 країн світу. Це дозволило виокремити тенденції розвитку двох наукових парадигм: педагогічної науки та наук про освіту, визначити їх спільні та відмінні риси.

Вивчення документів Шведського інституту досліджень у галузі освіти, Національної ради освітніх досліджень та навчання Індії, Національної академії освітніх досліджень Тайваню, Національного інституту досліджень освітньої політики Японії та інших наукових установ дозволило виокремити актуальні для розвитку вітчизняної педагогічної науки

тенденції розвитку. У статті схарактеризовано глобальні процеси, які зумовлюють необхідність формування глобальної педагогіки. Глобальну педагогіку в статті визначено як ті основи, які є спільними в трактуванні цілей, змісту, технологій освітнього процесу, управління освітніми закладами, підготовки педагогів, оцінки якості освіти, співвідношення глобальних та національних особливостей освіти та організації науки для всіх країн світу. Важливою для вітчизняної науки є тенденція її зближення зі світовою науками про освіту, а для цих наук – тенденція підвищення ролі системних теоретичних узагальнень освітньої практики.

Ключові слова: парадигма, тенденції розвитку, педагогічна наука, науки про освіту, глобальна педагогіка.

Хрыков Е. Н. Тенденции развития педагогической науки в мире

Статья посвящена анализу тенденций развития педагогической науки в мире. Для реализации цели исследования были рассмотрены четыре составляющие педагогической науки: научные знания, ее социальную, информационно-коммуникативную, методологическую подсистемы. Анализу подлежали научные публикации, сайты научных учреждений более 50 стран мира. Это позволило выделить тенденции развития двух научных парадигм: педагогической науки и наук об образовании, определить их общие и отличительные черты.

Изучение документов Шведского института исследований в области образования, Национального совета образовательных исследований и обучения Индии, Национальной академии образовательных исследований Тайваня, Национального института исследований образовательной политики Японии и других научных учреждений позволило выделить актуальные для развития отечественной педагогической

науки тенденции развития. В статье охарактеризованы глобальные процессы, которые обуславливают необходимость формирования глобальной педагогики. Глобальную педагогику в статье определено как основы в трактовке целей, содержания, технологий образовательного процесса, управлении образовательными учреждениями, подготовке педагогов, оценке качества образования, соотношении глобальных и национальных особенностей образования и организации науки, которые являются общими для всех стран мира. Важной для отечественной науки является тенденция ее сближения с мировыми науками об образовании, а для этих наук – тенденция повышения роли системных теоретических обобщений образовательной практики.

Ключевые слова: парадигма, тенденции развития, педагогическая наука, науки об образовании, глобальная педагогика.

Khrykov Ievgen. Trends in the Development of Pedagogical Science in the World

The article is devoted to the analysis of the development trends of pedagogical science in the world. In order to achieve the aim of the study, four components of pedagogical science were considered: scientific knowledge, its social, information and communication, methodological subsystems. Scientific publications and websites of scientific institutions in more than 50 countries were analyzed. This allowed distinguishing the tendencies of development of two scientific paradigms, pedagogical science and educational science, and determining their common and distinctive features.

The study of documents from the Swedish Institute for Research in Education, the National Council for Education Studies and Education in India, the National Academy of Educational Studies in Taiwan, the National Institute for Education Policy Studies in Japan, and other scientific institutions enabled the

author to highlight the development trends of the national pedagogical science. The article describes the global processes that determine the need for the formation of global pedagogy. Global pedagogy in the article is defined as the foundation for treatment of objectives, content, technology of educational process, management of educational institutions, training of teachers and education quality assessment, the ratio of global and national characteristics of education and science organization, which are common for all countries. The trend of convergence with the global sciences of education is important for domestic sciences, while for global sciences – the tendency to increase the role of systematic theoretical generalizations of educational practice.

Key words: paradigm, development trends, pedagogical science, education science, global pedagogy.

Стаття надійшла до редакції 14.05.18 р.

Прийнято до друку 21.05.2018 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Ваховський Л.Ц.